

Täysistunto

Keskiviikko 20.4.2022 klo 14.04—1.24

7. Jalkaväkimiinakiellosta irtautuminen ja jalkaväkimiinojen käytön, varastoinnin, tuotannon ja siirron salliminen

Kansalaisaloite KAA 4/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Heikkinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.11 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa puhemies! Maailman kiusallisimpiin ongelmiin luokituu se, kuinka hyväntahtoiset ihmiset eksyvät kuvittelemaan ympärilleen myös pelkkää hyväntahtoisuutta samalla sivuuttaen absoluuttisen pahuuden merkit ja jäljet. Pelkkä hyväntahtoisuus ei takaa turvallisuutta. Tämä ajattelutapa johti Suomessa tilanteeseen, jossa maamme allekirjoitti jalkaväkimiinojen käytön, tuotannon, siirtämisen ja varastoinnin kieltävän Ottawan sopimuksen.

Näen sopimuksesta irtautumisen yhtenä olennaisena tekijänä, jolla Suomen puolustuskykyä vahvistetaan pitkällä aikavälillä. Tästä syystä kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä sekä allekirjoittajia Suomen puolustuksen kannalta tärkeästä avauksesta. Olen allekirjoittanut kollegani Jari Ronkaisen samansisältöisen toimenpideoitteen. Aloitteiden taustalla, uskon, ei ole ainoastaan Suomen puolustusta heikentävä vaikutus, vaan myös Venäjän julma ja raakalaismainen hyökkäyssota Ukrainaan.

Arvoisa puhemies! Todistin ja opin jalkaväkimiinojen merkityksen palvellessani varusmiehenä Sodankylän sissikomppaniassa. Siellä ei jäänyt epäselväksi, että kyse on puolustautujan aseesta, jonka käyttäminen on meille monin tavoin edun mukaista. On syytä huomata, että jalkaväkimiina on aseena erityisen sovelias suomalaisen maaston asettamiin vaatimuksiin. Sillä estetään vihollisen liikettä sekä aiheutetaan lamaannuttavaa miinakauhua. Sillä suojataan omien joukkojen ryhmyksiä ja voitetaan aikaa omia liikkeitä varten.

Arvoisa puhemies! Suomen kaltaisen rauhanomaisen maan on hölmöä lähteä omaehtoisesti rajoittamaan omaa kykyään puolustautua. Lukuisat asiantuntijat ja entiset sotilaat ovat kritisoineet päätöstä. Jopa tasavallan presidentti Sauli Niinistö on tuumailut yleisellä tasolla, että miinojen varastoinnin on oltava perusteltua. Itse asiassa sopimuksen tavoitteet käyvät suomalaisten historiallista kokemusta vastaan. Olemme perinteisesti käyttäneet miinoja osaavasti ja valikoivasti aina tarkasti kirjanpitoa tehden, ja miinakurimme on ollut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2022 vp

kova. Kaikki puolustukseen kuuluvat keinot on käytettävä, kun turvataan suomalaisia ja suomalaista elämäntapaa.

Arvoisa puhemies! Liittyminen Ottawan sopimukseen oli virheellinen päätös, joka on oikaistava. Sen taustalla vaikuttaneet motiivit eivät kestä tarkastelua, jos lähtökohdaksi otetaan Suomen puolustuksen tarpeet. Tästä syystä toivonkin, että aloite etenee rivakasti kohti päätöksentekoa sen tavoitteiden mukaisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kopra.

20.14 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä aloite on tarpeellinen ja tervetullut, ja edustaja Heikkinen tuossa luonnehtikin sen yksityiskohtia ja tarpeellisuutta oivin sanakäantein. Miina, jalkaväkimiina, on halpa ja tehokas ase, ja yksi sen merkittävimpiä käyttökelpoisia piirteitä on se, että se vastustajassa herättää miinakauhua. Suomalainen tapa käyttää miinoja on aina ollut vastuullinen, ja miinoista on pidetty kirjaa, eikä niitä jätetä siviilien löydettäväksi, kuten muualla maailmassa ehkä on ollut tapana. Miina aseena sopii todellakin suomalaiseen maastoon erittäin hyvin.

Aikanaan kun Ottawan sopimusta laadittiin ja Suomea siihen mukaan ajettiin, ehkäpä niiden aktivistien, jotka tätä asiaa veivät valtakunnan politiikassa eteenpäin, maailmankuva oli ruusuinen, tämän päivän tapahtumien valossa voi sanoa jopa naiivi. Näin ollen on tullut aika tarkastella Suomen sitoutumista tähän sopimukseen uudemman kerran ja pyrkiä siitä eroon.

Ottawan sopimuksesta eroaminen, jalkaväkimiinojen käyttöönotto ei tietenkään tapahdu yhdessä hetkessä eikä tänä päivänä, eikä se ratkaisisi esimerkiksi meidän tämän hetken maanpuolustuksen valmiuteen ja torjuntakykyyn liittyviä haasteita, mutta pidemmällä juoksulla näistä työkaluista varmasti on Suomen Puolustusvoimille ja maanpuolustukselle hyötyä.

Näin ollen kannatan tämän aloitteen suotuisaa käsittelyä eduskunnassa ja sen mahdollista hyväksymistä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

20.16 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Ottawan sopimukseen liittyminen oli aikanaan Suomen kannalta merkittävä maanpuolustuksellinen ja ulkopoliittinen virhe. Se täytyy tunnustaa aivan rehellisesti.

Tässä edellä edustajat Heikkinen ja Kopra puhuivat erittäin hyvin, ja voin kaiken sen allekirjoittaa, mitä he sanoivat, mutta haluan vielä alleviivata miinojen puolustuksellisuuden luonnetta. Miinat ovat asejärjestelmä, jolla ei voi hyökätä ketään vastaan, ja miinoja ei voi myöskään korvata millään suorituskyvyllä, koska miinojen aiheuttamaa miinakauhua, jota vihollisen väärällä asialla oleva taistelija hyökätessään toiseen maahan kokee, ei voi millään kaukovaikutteisella asejärjestelmälläkään korvata. Tässä mielessä olisi tärkeää, että myöskin Suomen puolustusvoimilla olisi sillä tavoin valinnan vapautta, että meillä lainsäädäntö mahdollistaisi sen, että haluttaessa myös tässä ajassa nämä Ottawan sopimuksen nyt kieltämät miinat voisivat tulla jälleen varusmiesten koulutukseen ja reserviläisjoukot, joille on jo annettu koulutus näiden miinojen tarkoituksenmukaiseen ja turvalliseen käyttöön, pystyisivät näitä sitten tarvittaessa käyttämään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2022 vp

Kun me maksimoimme oman suorituskykymme, niin silloin kaikkein todennäköisimmin emme koskaan joudu turvautumaan niihin taitoihin, joita varusmieskoulutuksessa reserviläisillemme annetaan, joten tässä mielessä tämä yksittäinen ja voi sanoa osaltaan pienikin mutta kokonaisuuden kannalta tärkeä palanen pitäisi nyt laittaa kuntoon kokonaisturvallisuutemme ja sotilaallisen maanpuolustuksemme vahvistamiseksi.

Kannatan sitä, että tämä aloite perusteellisesti käsitellään, ja toivottavasti siihen sitten tuolla valiokuntavaiheessa myönteisesti suhtaudutaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

20.18 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite jalkaväkimiinoista irtautumiseksi on ihan hyvä ja ajankohtainen aloite, ja se on myös tarpeellinen. Joskus tässä eduskunnassa tehdään vähän huonoja päätöksiä Suomen turvallisuuden näkökannalta, ja tämä on yksi niistä. Aikanaan kun tämä päätös tehtiin, ajateltiin, että me näyttämällä esimerkkiä saamme mukaan jalkaväkiinakieltosopimukseen myös jotkut sellaiset maat, missä näistä todellisesti on haittaa. Jalkaväkiinathan on suunniteltu silpomaan ihmisten raajoja, ja ne ovat sotakäyttöön erinomaisia tuotteita. Toki jos ne sodan jälkeen jäävät maastoon, ne ovat vahingollisia erityisesti siviileille, kuten lapsille.

Suomessa, aikanaan kun tämä päätös tehtiin, tässä on kyllä taas kuviteltu, että olemme kokoamme suurempi maa. Me olemme lähteneet osoittamaan esimerkkiä maille, jotka ovat, sanottaisiinko nyt näin, vähän huvittuneina katsoneet vieressä, miksi Suomi tällaiseen lähtee, kun tietää, kuinka pitkä itäraja meillä on. Vaikka Puolustusvoimien komentaja Kivinen mainitsi maanpuolustuskurssin avajaisissa maaliskuussa, että jalkaväkiinot eivät ole ajankohtainen asia Puolustusvoimille, siitä huolimatta sen signaali — kuten täällä olemme kuulleet — pelotevaikutteena olisi ajankohtainen juuri nyt.

Hyvää tässä on ollut se, että Puolustusvoimat on joutunut kehittämään vastaavia tuotteita, joilla pystytään korvaamaan jalkaväkiinot, ja näin on myös uskoakseni ja tietojeni mukaan myös toimittu. Siitä huolimatta meidän pitäisi ottaa askel taaksepäin ja ottaa sellainen asenne, että kaikki ne välineet, millä me pystymme Suomen rajaa puolustamaan, tulisi ottaa lainsäädännössä huomioon. Sen johdosta täytyy todeta, että toivoisin itsekin suotuisaa menestystä tälle kansalaisaloitteelle ja että tämä saisi asianmukaisen käsittelyn ja että hallitus myös osaltaan voisi yhtyä siihen ajatukseen, niin että tämä irtautuminen Ottawan maamiinakieltosopimuksesta laitettaisiin vireille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Kärnä.

20.21 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kun opiskelin Maanpuolustuskorkeakoulussa tuossa 2000-luvun alkupuolella, niin Kadettioppilaskunta myi silloin t-paitoja, joissa luki ”pelastakaa sakaramiina 65”. Näillä paidoilla ei sitten ollut vaikutusta, kun Suomi lopulta liittyi Ottawan sopimukseen vuonna 2011, ja sen jälkeen porapatruunoita ilmeisesti on, mutta ainakin painesyttytimet on tuhottu.

Tämän jälkeen on ollut kuitenkin äärettömän tärkeää, että Puolustusvoimat on kehittänyt tässäkin keskustelussa usein mainittuja korvaavia järjestelmiä, viimeisimpänä tämän niin sanotun hyppypanoksen, joka on varsin tehokas.

Totta kai on niin, ja se meidän täytyy kaikkien tunnustaa ja se pitää voida sanoa myös ääneen, että siinä vaiheessa, jos pilliin niin sanotusti puhallettaisiin ja Suomi ajautuisi soti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2022 vp

laallisen kriisiin, niin tällaisilla sopimuksilla ei olisi suurtakaan merkitystä. Meillä on Puolustusvoimilla varastossa viuhkapanoksia, jotka voidaan edelleen asentaa vetosytyttimellä myös passiivisena tuonne maastoon, minkä jälkeen meillä on siellä maastossa sitten tämän sopimuksen kieltämä passiivinen jalkaväkimiina. Se on tietysti ikävää, että näitä sakaramiinoja ei tällä hetkellä käytössä ole, koska ne ovat varsin tehokas järjestelmä, jolla hidastetaan vihollisen raivaustoimia panssarimiinojen suhteen. On myös hyvä ymmärtää jokaisen kansanedustajan se, että jos kriisiin ajaututaan, niin mikä tahansa hernekeittotehdas hivenen eri tavalla, eri spekseillä ohjelmoituna rupeaa hyvin äkkiä tuottamaan sitten esimerkiksi putkimiinan tyyppisiä miinoja, joita saadaan nopeallakin aikataululla sitten Puolustusvoimien käyttöön, mikäli näin katsotaan.

Kiitän aloitteen tekijöitä myös omasta puolestani ja näkisin, tai olisi tietysti hieno juttu, mikäli Suomi tästä mielestäni typerästä sopimuksesta voisi irtautua. Tuo naapurimaamme Venäjä tuolla ei ole tällaiseen sitoutunut, ja siellä on tätä materiaalia käytössä. Olisi oikeus ja kohtuus, että sitä materiaalia on myös Suomella käytössä. Mutta tämä prosessi voi totta kai olla haastava ja erittäin vaikea.

Halusin tuoda esille nämä asiat ja sen, että hätää ei sillä tavalla ole, ja jos aito kriisi puhkeaa, niin olen aivan varma, että selviydymme ja siinä kriisissä kyllä voidaan sitten tarpeen tullen myös näitä nykyisellään rauhanaikana kiellettyjä jalkaväkimiinoja sitten käyttää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kaleva.

20.24 Atte Kaleva kok: Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Kärnä tässä hyvin ansiokkaasti äsken totesi, niin näitä sakaramiinojahan on käytetty nimenomaan siihen, että hidastetaan panssarimiinojen käsin raivaamista, ja panssarimiinoilla ohjataan vihollisen liikettä sitten puolustajalle sopiviin maastonkohtiin. Tällä hetkellä esimerkiksi näitä viuhkarajähdyspanoksia käytetään aktiivisina sillä tavoin, että siellä on aina joku tähystämässä, ja sitten kun vihollinen siihen kävelee, niin vedetään langasta taikka käännetään vivusta, ja sitten tämä panos räjähtää. Se on hyvin tehotonta käyttöä, että kyllä niitä täytyy... Paitsi maastossa ne ovat erittäin tehokas asejärjestelmä myös asutuskeskuksesta taisteltaessa, jolloin seinät rakennusten sisällä sekä katutilassa rakennusten seinät vielä voimistavat kimpoamisvaikutusta, ja se on erittäin tehokas puolustajan ase asutuskeskustaistelussa. Näitä käytetään Ukrainassa, niitä on käytetty kautta linjan asutuskeskuksissa taisteltaessa, ja tämä on se taistelulaji, missä nykyään entistä enemmän ne taistelut käydään: kaupunkitila, rakennettu alue.

Tämä on tärkeää ymmärtää, ja tämän takia minun mielestäni se koko Ottawan sopimukseen liittyminen oli hirvittävä virhe aikanaan. Se sopimus on myös ikään kuin virheellinen siinä mielessä, että siihen ovat liittyneet juuri ne maat, joiden siihen ei tarvitsisi liittyä, mutta ne maat, joissa näitä miinoja kylvetään pitkin poikin maastoon erilaisten konfliktien, sisällissotien, minkä tahansa aseellisten konfliktien aikana vailla minkäänlaisia sulutteen selosteita, eivät ole liittyneet tähän sopimukseen. Suomessa kun yksikin miina laitetaan sinne maastoon, niin siitä tehdään suluteseloste, jolloin voidaan yksiselitteisesti tietää, missä kohtaa se miina on, jotta se voidaan raivata tai se miinoite purkaa sitten, kun sitä ei enää tarvita. Niitä ei jätetä sinne. Meillä ei ole itärajalla yhtäkään miinaa ollut maassa ennen tätä Ottawan sopimustakaan. Tätähän monet tämän sopimuksen maat, jotka Suomea sinne houkuttelivat mukaan, eivät edes tajunneet, että eivät ne meillä ole siellä maastossa vaan va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2022 vp

rastoissa. On aivan hölmöä, että me sidotaan omat kätemme, että puolustaja, silloin kun meillä on valtavasti tätä itärajaa, sitoo omat kätensä tällä tavoin kuin tämä Ottawan sopimus nyt on meidän käsiämme sitonut.

Kannatan lämpimästi sitä, että tästä sopimuksesta irtaudutaan. Kannatan lämpimästi tämän aloitteen tekijöiden ajatusta. Kyllä meidän täytyy mahdollistaa meidän Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle kaikki ne keinot työkalupakkiin, mitkä käytettävissä ovat, jos käy ikävästi, niin kuin nyt esimerkiksi Ukrainassa on käynyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kilpi, edustaja Kilpi on poissa. — Edustaja Tynkkynen.

20.26 Sebastian Tynkkynen ps: Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Jos me voimme kaikkemme tehdä suomalaisten turvallisuuden ja meidän maamme itsenäisyyden eteen, niin miksi me emme kaikkea tekisi? Näyttää siltä, että tässä keskustelussa oppositio on hyvin yhtenäinen ainakin tämän asian suhteen ja myöskin keskustasta on tullut aika yksimielinen tuki tälle asialle, että irtauduttaisiin tästä Ottawan sopimuksesta. Ehkä itse haluaisin kysyä muilta hallituspuolueilta, että jos voisitte ottaa kantaa tähän asiaan.

Tällä hetkellä sota on meneillään Ukrainassa. Siellä tehdään aivan hirvittäviä julmuuksia suvereenin maan kansalle: tapetaan julmasti, ei noudateta edes mitään sodan perinteisiä sääntöjä, raikataan ihmisiä, siviilejä ammutaan, kun vetäydytään pois. Nämä ovat sellaisia tilanteita, mitkä pahimmassa tapauksessa saattavat tulla mitä tahansa maata vastaan, ja me Suomen kansan kansanedustajina päätetään, minkälaisia turvaamistoimia sodan osalta, jos sellainen meille tulisi, tehdään.

On syytä muistaa se, että Suomi ei ole koskaan hyökkäävä osapuoli. Meidän armeija on nimeltään Puolustusvoimat. Me halutaan vain puolustaa meidän omaa maatamme. Me halutaan vain tehdä sitä. Ja silloin, jos me näitä käytettäisiin, kyse olisi täysin puolustuksesta, että meidän maata ei voida ottaa. Minun kysymykseni muille puolueille, jotka vielä kantaa eivätkä tähän asiaan ole ottaneet: miksi me emme tekisi kaikkea meidän maan turvallisuuden eteen, jos me voidaan tehdä? Kenenkään ei ole pakko tähän maahan tulla. Jos tänne maahan tulee, niin silloin tulee omalla vastuulla ja silloin tapahtuu niitä ikäviä asioita, mitä voi tapahtua, jos tänne tulee. Mutta kenenkään tänne ei ole pakko tulla. Tätä haluaisin kysyä.

Kuten jo aikaisemmissa keskusteluissa me ollaan puhuttu, niin meidän päätöksentekijöitten pitää ottaa huomioon aina nämä muuttuvat ajat, missä tilanteessa me eletään. Silloin kun me ollaan liitytty tähän Ottawan sopimukseen, maailmantilanne ja ennen kaikkea Suomen tilanne, Euroopan turvallisuusjärjestys ovat olleet hyvinkin erilaiset, ja varmaan on ollut ehkä tiettyjä naiiveja lähtökohtia silloisilla päätöksentekijöillä, kun näitä ollaan tehty, mutta nyt me nähdään, mitä se raaka todellisuus on, kun se iskee vasten kasvoja. Ja tässä tilanteessa meidän pitäisi pystyä tekemään kaikkea. Siksi lämmin kannatus tälle kansalaisaloitteelle.

Toistan vielä tämän kysymyksen: voisiko hallituspuolueitten muut kuin keskustan edustajat myöskin ottaa tähän asiaan kantaa?

Valiokunnassa toivon perusteellista käsittelyä ja toivon, että nyt voitaisiin antaa pikaisen periksi. Mekin ollaan perussuomalaisina esimerkiksi vihreän siirtymän osalta tultu vastaan. Ajat ovat muuttuneet, tilanteet ovat muuttuneet. Tarkastellaan meidän omia kantojamme ajassa. — Kiitos. [Petri Huru: Vihreitä miinoja!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Könttä.

20.29 Joonas Könttä kesk: Kiitos, kunnioitettu herra puhemies! Voimme tarkastella tässä kysymyksessä ja esimerkiksi aika isossa toisessa kysymyksessä myös, eli tässä Nato-kysymyksessä, sitä, että kuka on ollut mitä mieltä aiemmin ja olisiko ollut järkevämpi aikanaan historiassa tehdä toisenlaisia päätöksiä, olisiko tähän sopimukseen kannattanut mennä tai olisiko esimerkiksi Nato-jäsenyyttä kannattanut hakea jo aiemmin. No, se on historiaa, ja nyt me elämme tässä hetkessä. En itse tiedä sen eduskunnan taustoja, joka on aikanaan tähän Ottawan sopimukseen liittynyt. En ole itse niitä päätöksiä ollut tekemässä, mutta mielestäni se oikea punninta on se, että toisivatko nämä miinat jotain lisäarvoa Suomen puolustamiseen vai eivät, ja mielestäni se vastaus on hyvin yksinkertainen: kyllä toisivat.

Täällä on tänään keskusteluissa viitattu maanpuolustuskurssi 239:n avajaispuheeseen, kenraali Kivisen puheeseen. Olin itse tuolla kurssilla ja muistan tuon puheen erinomaisesti. Puolustusvoimien komentaja nimenomaan käytti termiä ”ei ole ajankohtainen tällä hetkellä”. Tällä hän tarkoitti oman ymmärrykseni mukaan sitä, että kun Puolustusvoimat on totta kai sopeuttanut toimintansa niihin päätöksiin, joita eduskunta on silloisessa viisaudessaan tehnyt, niin tällä hetkellä kysymys ei ole ajankohtainen sen takia, että meidän täytyy tehdä materiaalihankintoja ja investointeja niihin puolustusratkaisuihin, joita meillä on tällä hetkellä käytössä, ja on aivan selvää, että juuri tällä hetkellä näitä kyseisiä miinoja ei voida käyttää, koska meillä on olemassa sopimus, joka kieltää niiden käytön. Mutta mikäli tällaista sopimusta ei olisi, niin kyllä puolustukseen puolustusvoimansa suunnitellut maa, Suomi, hyötyisi tämänkaltaisista, pelotevaikutuksen omaavista miinoista.

Muistanpa itsekin omasta varusmieskoulutuksestani, että olen opetellut näiden miinojen käyttöä, ja se on muuten hyvin yksinkertaista ja myös hyvin tehokasta, ja myös hyvin suuren pelotearvon omaava miina. Harjoittelimme aikanaan myös erään joukon jahtaamista, ja kun tiedettiin, että edessä voi olla miinoja, niin tiedätte, että se oli hyvin hidasta. Tämä pelotevaikutus näillä miinoilla olisi.

Teknologia ei käsittääkseni ole kovinkaan monimutkaista, ja uskon, että hyvin nopeasti, kuten täällä jo viisaammat, entiset upseerit totesivat, saataisiin tositilanteen tullen käyttöön. Mutta että me aidosti harkitsisimme uudelleen, onko tässä sopimuksessa mukanaolo enää järkevää, kävisimme asiantuntijoiden kanssa valiokunnissa hyvinkin seikkaperäisen keskustelun siitä, mitä mahdollisuuksia puolustuksellemme nämä miinat vielä toisivat, ja että tästä sopimuksesta irtauduttaisiin, niin uskon, että sille keskustelulle tässä ajassa on paikkansa. Ja toivon, kuten moni edustajakollega aiemmin, että tälle keskustelulle varattaisiin valiokunnassa aito mahdollisuus ja perehdyttäisiin, [Puhemies koputtaa] voitaisiinko tästä sopimuksesta kenties luopua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Multala.

20.32 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! On selvää, että Venäjän raakalaismainen hyökkäys Ukrainaan on herättänyt kansalaiset pohtimaan myös omia puolustusratkaisujamme, kuten esimerkiksi sitä, ovatko jalkaväkimiinat sellainen puolustuskeino, jota me haluaisimme jatkossa voida käyttää. Tällä hetkellähän Suomi on sitoutunut Ottawan sopimukseen, ja se tarkoittaa sitä, että tätä puolustuskeinoa meillä ei käytössämme ole.

Tällöin kun tätä kansalaisaloitetta vireille pantiin — tai ilmeisesti useampia näitä oli liikkeellä samanaikaisesti ja nyt näistä yksi meille on tänne edennyt — niin Puolustusvoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2022 vp

main komentaja, kenraali Timo Kivinen on todennut, että tämä olisi pitkä tie ja tällä hetkellä ei ole juuri nyt keino puolustuksemme vahvistamiseen, koska jalkaväkimiinat on korvattu muilla puolustuskeinoilla. Se on tietenkin luonnollista, ja onneksi näin on, ja siinä mielessä voimme olla rauhassa. Puolustuksemme on vahvalla pohjalla.

Olen kuitenkin täysin samaa mieltä siitä, että tässä tilanteessa, joka meillä käsillä on — olemme nähneet sodan julmat kasvot, kuten presidentti Niinistökin on todennut — olisi järkevää arvioida, mitä kaikkia keinoja meillä tulisi olla käytössämme tulevana vuosina oman maamme puolustamiseksi. Ajattelen kuitenkin niin, kuten moni muukin täällä on aprikoinut, että todennäköisesti, vaikka toteaisimme, että Ottawan sopimuksesta irtautuminen olisi meille järkevää, se ei todennäköisesti ole helppoa saatikka nopeaa. Sen vuoksi ajattelen, että on järkevää tässä tilanteessa, jossa meillä on käsittelyssämme myös ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko, jossa arvioidaan erityisesti puolustusliittoon liittymistä tai hakeutumista jäseneksi, että sen käsittely menee kuitenkin kaiken muun edelle ja se priorisoidaan kaikissa valiokunnissa.

Toivon kuitenkin, että tämä kansalaisaloite saa myös asianmukaisen käsittelyn ja asiantuntijakuulemiset, joiden pohjalta voidaan sitten eduskunnassa punnita sitä, olisiko Suomen suunta jatkossa se, että pyrkisimme irtautumaan Ottawan sopimuksesta. Sitä puolustaisi se tosiasia, että meillä on erittäin pitkä maaraja Venäjän kanssa, ja olemme nähneet nyt viimeistään, minkälainen roistovaltio naapurimme on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huru.

20.35 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Nyt on käsittelyssä kansalaisaloite jalkaväkimiinakiellosta irtautumiseksi ja jalkaväkimiinoiden käytön varastoinnin, tuotannon ja siirron sallimiseksi. Olen itse osallistunut kolmeen eri kriisinhallintaoperaatioon: Libanonissa, Bosniassa sekä Mosambikissa, joista viimeinen oli YK:n alainen humanitaarinen miinanraivausoperaatio. Tästä huolimatta kannatan Suomen irtautumista Ottawan miinakieltosopimuksesta, ja olen allekirjoittanut myös edustaja Ronkaisen eduskunnassa tekemän aloitteen miinakiellosta irtautumiseksi.

Arvoisa puhemies! Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut perustavanlaatuinen muutos Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Miina on puolustusase, ja suomalaisten tapa käyttää miinaa on vastuullinen, sillä miinoitusta tehtäessä siitä myös laaditaan kartta, jonka pohjalta alue on kriisin jälkeen helpompi purkaa. Kuten kansalaisaloitteessa on todettu, miinoilla voidaan merkittävästi parantaa Suomen puolustuskykyä, ja näin ollen se on kannatettava. Toivon tälle aloitteelle myönteistä käsittelyä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sankelo.

20.37 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kannatan tätä kansalaisaloitetta.

Suomiin liittyi tähän Ottawan sopimukseen vuonna 2011. Silloin oli Jyrki Kataisen hallitus, ja tämä Ottawan sopimukseen liittyminen herätti isoja ristiriitoja hallituksen sisällä. Olin siihen aikaan kokoomuksen vastarannankiiskejä tämän asian tiimoilta, mutta näin tänä päivänä lopulta meni. Muistan karvaasti sen, kuinka silloin syksyllä 2011 tätä sopimusta perusteltiin niin, että tietyllä tavalla polku oli valittu jo muutamaa vuotta aikaisemmin, oli tehty erilaisia korvaavuuksia ja huomattavia summia oli jo käytetty näitten jalkaväkimiin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 41/2022 vp

nojen korvaamiseksi. Silloin itse herätin sitä kritiikkiä, että miksi ihmeessä tämä Ottawan sopimus tuodaan nyt eduskuntaan hyväksyttäväksi, kun polkua on jo tehty vaikka kuinka monta vuotta. Sitä käytettiin nyt sitten keppihevosena. Se oli hieman outo tilanne.

Jos tarkastellaan tätä Ottawan sopimusta ja mitä silloin tehtiin, niin ymmärrys oli kuitenkin selkeästi sellainen, että tähän ei itse asiassa koske Suomea, tämä koskee muita maita, joissa näitten jalkaväkimiinojen osalta on erilaisia ongelmia, meillä miinat ovat varastossa ja asiat kunnossa. Me ymmärrettiin jo silloin, että nyt tämä on semmoinen asia, että tässä Suomi otetaan mukaan semmoiseen kokonaisuuteen, joka ei meille kuulu. Ajan henkähän silloin 2011 oli senkaltainen, että silloinen tasavallan presidentti Tarja Halonen hyvin voimakkaasti oli sitoutunut näihin sopimuksiin ja sitä kautta, totta kai, sillä painoarvollaan vei sitten myös hallitusta eteenpäin, ja valitettavasti näin tässä kävi.

Puolustusvoimathan on nyt ilmoittanut, että näitä korvaavuuksia on tehty sen verran paljon, että ei tässä ole akuuttia tarvetta tästä sopimuksesta irtaantumiseen, siis ei akuuttia tarvetta. Täällä tässä keskustelussa ovat evp-upseeritkin kertoneet, että kyllä näitä jalkaväkimiinoja pystytään laittamaan tuotantoon aika kovalla aikataululla. Näin varmasti on. Näen kuitenkin tärkeänä signaalina sen, ottaen huomioon yleispoliittisen tilanteen, Ukrainan sodan ja siihen liittyvät kysymykset, että Suomi uskaltaa tehdä myös tällaisen ratkaisun. Minä näen sen tässä kokonaisuudessa: me keskustelemme UTP-selonteosta, me puhumme sotilaallisesta liittoutumisesta Natoon. Samassa yhteydessä me voimme arvioida, että nyt me olemme tosissamme. Me jätetään tällaiset niin kuin hörhöilyt nyt muille ja tehdään tässä päättäväinen ratkaisu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt valitettavasti keskustelu ja asian käsittely joudutaan keskeyttämään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 20.40.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 1.23.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä. — Avaan keskustelun. Edustaja Junnila poissa.

Keskustelu ei jatkunut.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 4. asiakohdassa]